

Як допомогти внутрішнім переселенцям і забезпечити їхні права

Відповіді на ці запитання шукали вчені-правовики, які взяли участь у конференції «Права вимушених переселенців: забезпечення та захист (міжнародний та вітчизняний досвід)».

Науковці Національної академії правових наук України, Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також представники державних установ та практичні фахівці розглянули теоретичні проблеми й надали практичні рекомендації, які наразі так необхідні.

Професор кафедри цивільно-права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор Наталія КУЗНЕЦОВА зазначила, що нині оголені всі аспекти життєдіяльності громадянського суспільства в Україні: політичні, економічні, соціальні, філософські, правові. Вона констатувала, що, на жаль, сучасна наука, зокрема й правова, виявила певну нездатність до розв'язання тих важливих проблем, які постали на сучасному етапі розвитку перед українським суспільством. Особливо загострюються проблеми формування і функціонування громадянського суспільства, продовжила вона, в часи суспільного неспокою, тому розгляд заявленої «круглим столом» проблематики є вимогою часу та потребою людей.

Завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Наталія ОНИЩЕНКО зазначила, що сучасний етап розвитку Української держави характеризується глибокими трансформаційними процесами, що проявляються, зокрема, у реформуванні соціальної, економічної та політичної сфер суспільного життя. У цих умовах істотно зростає роль та значення інституту юридичної відповідальності держави перед громадянським суспільством та особою, що обумовлюється завданням побудови соціальної правової держави, реального втілення в життя принципу взаємної юридичної відповідальності держави та особи.

Наталія Оніщенко констатувала, що за роки незалежності України юридич-

Доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Наталія ОНИЩЕНКО, доктор юридичних наук, професор, член Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, голова Конституційного Суду України Юрій БАУЛІН, доктор юридичних наук, професор Наталія КУЗНЕЦОВА

на відповідальність держави перед громадянським суспільством та особою так і не набула свого реального характеру, а обмежилася лише абстрактними та здебільшого декларативними правовими нормами, а також численними політичними гаслами і закликами до необхідності поліпшення ефективності правового регулювання цієї сфери. Науковець запропонувала розробити концепцію удосконалення інституту юридичної відповідальності держави перед громадянським суспільством та особою.

Визначена до обговорення проблематика була деталізована у виступі **викладача Таврійського національного університету Анатолія КОСТРУБИ**, який нині й сам є вимушеним переселенцем із окупованого Криму. У доповіді «Цивільно-правові аспекти статусу вимушених переселенців» науковець окреслив проблеми, з якими стикаються люди, отримавши статус переселенців. Костянтин Савчук у доповіді «Механізм забезпечення прав вимушених переселенців (вітчизняний та міжнародний досвід)» навів приклади забезпечення прав внутрішніх переселенців після конфліктів у Грузії, Молдові та на Балканах.

Заступник директора департаменту – начальник управління систематизації законодавства та правоохоронної діяльності Міністерства юстиції України Оксана ЮХТА у доповіді «Практика реалізації механізмів захисту прав вимушених переселенців» розповіла про систему захисту прав переселенців із Криму та окупованого півночі Донбасу. Вона наголосила на тому, що переселенці, котрі звертаються до державних органів за допомогою, отримують її у межах чинного законодавства. Також чиновниця відзначила недостатню поінформованість людей, котрі залишають окуповані території, стосовно їхніх прав.

Загалом за результатами роботи конференції пріоритетним напрямом наукових досліджень проблем інституту юридичної відповідальності держави перед особою на нинішньому етапі було визначено удосконалення охорони та захисту прав вимушених переселенців.

У напрацьованих рекомендаціях зазначено, що в сучасних умовах швидкими темпами відбувається перерозподіл соціального простору між державою і громадянським суспільством. Цей розподіл залежить від багатьох чинників, зокрема від узгоджених координованих дій держави, влади, громадянського суспільства й особи. Цей полілог нині може стати дієвою складовою розбудованих процесів, з одного боку, і фактором захисту життя, здоров'я, честі й гідності особи – з другого.

З метою узгодження дій представників влади, науки, різних прошарків громадянського суспільства виникла ініціатива створити Координаційну раду при Національній академії правових наук України з проблем громадянського суспільства, яка може стати майданчиком творчого дискусування та практичної реалізації напрацьованих ідей.

Тарас РОМАНЮК.
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

